

Blut?

punt

Inhoud

4 Lijstjes

Opmerkelijke bijbanen, miskopen en sneue maaltijden

5 Column: Geld of vrije tijd?

Isabel kan niet kiezen

6 Waar moet Avans geld aan uitgeven?

“Echt niemand wil les in de noodlokalen”

8 Lunchen voor minder dan 2 euro

Is dat een week vol te houden?

10 Stress en emotionele vermoeidheid

Geldzorgen hebben invloed op studieprestaties

12 Infographic

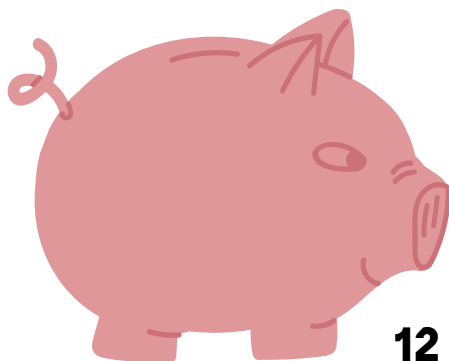
Cijfers en enquête-uitslagen

16 Tips

Van gratis geld tot studentenkorting

4

12

Colofon

Punt is een uitgave van Avans Hogeschool en wordt gratis aan studenten en medewerkers ter beschikking gesteld. De redactie werkt volgens begwinstelen van onafhankelijke journalistiek, zoals vastgesteld in het redactiestatuut.

De redactie wordt terzijde gestaan door een Raad van Advies, die toeziet op de naleving van het redactiestatuut en fungeert als klachteninstantie.

E-mail punt@avans.nl

Hoofdredacteur Arold Roestenburg, 088-5257906, aa.roestenburg@avans.nl

Eindredacteur Suzanne Wolters, 088-5258882, sm.wolters@avans.nl

Redactie Breda Naz Taha, 088-5259137, n.taha@avans.nl
Hogeschoollaan 1 Breda, kamer HA008

Redactie Den Bosch Merel de Bruijn, 088-5258664, mk.debruijn@avans.nl
Onderwijsboulevard 215 Den Bosch, kamer OE002

Raad van Advies Hans de Brouwer, Mark Hasperhoven, Hans Pekaar
Postadres Postbus 90116, 4800 RA Breda
Landelijke nieuwsdienst HOP

Ontwerp en vormgeving Yashar van den Brandt, Nijmegen
www.yasharvandenbrandt.com, contact@yasharvandenbrandt.com

Fotografie Loet Koreman, Pleunie van Raak

Cover Loet Koreman Covermodel Aart Schillings

Aan dit nummer werkten verder mee Daan van Bommel, Kees Gort,
Bas Steens, Stefan van Teeffelen, Zanna van Vugt

Druk Canon

18

17 Column: Rijke stinkerd

Stefan zit in een gouden kooi

18 Studieschuld

Deze studenten moeten flink afbetalen

22 Tikkie en andere betaalapps

Hoe gebruik je ze?

24 Bijbaan: robotprogrammeur

"Ik werk zoveel dat ik nauwelijks tijd heb om geld uit te geven"

26 Studie of stage in het buitenland

Duur, maar "elke euro waard"

30 Deze hobby's kosten veel geld

"Je wilt er iedere keer beter uitzien"

30

24

26

De sneuste, grootste en meest opmerkelijke antwoorden

Samenstelling Arold Roostenburg
Illustraties Daan van Bommel

Ruim 230 Avansstudenten namen de moeite online de enquête van Punt in te vullen. Met daarin vragen over hun bijbaan en hoeveel ze daarmee verdienen, hoeveel ze uitgeven aan alcohol en bezorgmaaltijden, en hun grootste miskoop. De grappigste en opvallendste antwoorden vind je hier.

De 10 sneuste maaltijden van platzakke Avansstudenten

Een kale wrap, gewoon helemaal kaal
Gekookte pasta zonder groente en saus
Broodje paprikachips
Crackers en ketchup
Brood van twee dagen oud dat nog in de tas zat
Gore, te bruine banaan
Rijst met ketchup
Havermout met water
Kippensoep met rijst
Zak oude chips

De 9 grootste miskopen

Te kleine of dure schoenen
Studieboeken (je gebruikt ze bijna niet en kunt ze ook gewoon lenen)
Vegan lippenbalsem van 50 euro (ik ben niet vegan)
Bed dat na 1 maand piepen de deur uit ging
Alles van Action
Korset dat meteen kapot ging
Kleding die nooit gedragen wordt
Sportschoolabonnement (en nooit gaan)
Alles wat je voor je ex hebt gekocht

10 opmerkelijke bijbanen

Naaktmodel
Enveloppen vouwen
Trainer bij McDonald's
Handelaar in 'medicinale planten'
Kippen voeren en vangen
Eieren bezorgen
Havermout promoten onder 20-jarigen
Operator bij een datingswebsite
Nieuwbouwhuizen en bouwketen schoonmaken
Kleding sorteren voor verkoper van tweedehandskleding

Geld of vrije tijd?

Na een stage van een halfjaar in mijn derde jaar kwam ik makkelijk tot de conclusie: ik wil nog héél lang student zijn en nog lang geen ‘40 uur per week op kantoor’-baan. Waar we als student zo’n twee maanden zomervakantie hebben, is dat bij een fulltime job meestal wel anders. Dan mag je héél blij zijn met drie weken achter elkaar vrij in de zomer en hoef je geen herfst- of kerstvakantie te verwachten (tenzij je in het onderwijs werkt natuurlijk, daar geniet je grotendeels gewoon mee van de schoolvakanties).

Op de basisschool leek de zomervakantie een grenzeloze periode met alleen maar leuke dingen doen. Maar vanaf de middelbare school kwam het bijbaantje al snel om de hoek kijken. Mocht je op die leeftijd maar een paar uur per week werken, als student is dat wel anders.

Degenen die veel geld willen verdienen tijdens de vakanties herkennen het vast: vroeger leek de zomervakantie eindeloos, nu vliegen die maanden voorbij omdat ze van de eerste tot de laatste dag volgepland staan met werken en tussendoor leuke dingen doen. Het altijd terugkerende dilemma is dan ook: ga ik fulltime werken om extra geld te verdienen of neem ik helemaal vrij om alleen maar leuke dingen te doen? Oftewel: geld maar geen tijd of tijd maar geen geld?

In mijn afstudeerjaar popt er weer een heel nieuw dilemma op: ga ik doorstuderen zodat ik nog een paar jaar kan genieten van die lange schoolvakanties en de vrijheden die je als student hebt, of ga ik na mijn afstuderen fulltime aan de bak bij een bedrijf om écht leuke dingen (verre reizen, eigen auto, eigen huis) te kunnen betalen? Ach, met alweer bijna een schoolvakantie in zicht denk ik wel aan andere dingen dan aan die ‘40 uur per week op kantoor’-baan!

‘Vroeger leek de vakantie eindeloos’

Isabel Timmermans
*vierdejaarsstudent Communicatie
in Breda*

RONDVRAAG

Waar moet Avans geld aan uitgeven?

Avans heeft meer dan 30.000 studenten en 2.800 medewerkers. Zo'n grote hogeschool heeft aardig wat te besteden. Waar moet volgens studenten en medewerkers meer geld naartoe?

Tekst Demi van Opstal

“Op dit moment geven we ons geld uit aan goede zaken binnen de academie, zoals een goed bruikbaar laboratorium, gedreven docenten en praktijkondersteunend personeel. Maar er zijn zeker zaken waar wij extra geld aan kunnen uitgeven als dat er zou zijn. Aan extra ondersteuning voor studenten bijvoorbeeld, zoals hulp bij concentratieproblemen.

Studenten worden constant blootgesteld aan afleiding via smartphones, laptops en tablets. Iedereen kan de hele dag whatsappen en YouTube of Netflix kijken, zonder enige rem te hebben of te voelen. En dat heeft invloed op de leerprestaties. We merken dat studenten minder oppakken en moeilijker geconcentreerd werken. Als we extra geld hadden, konden we studenten daar meer bij ondersteunen, door een cursus of extra studieloopbaangeleiding aan te bieden. Ik zou ook zeker inzetten op sport en vitaliteit. Wij hebben binnen onze academie bijvoorbeeld met een paar collega's deelgenomen aan de Singelloop in Breda, mede dankzij een initiatief van Health Services. Zulke zaken zou Avans nog meer kunnen stimuleren. Vitale werknemers zijn beter bestand tegen een hoge werkdruk en vitale studenten leren beter.

Verder geven collega's aan dat werkdrukvermindering een zaak blijft waar geld naartoe moet. Docenten krijgen veel op hun bord, en tijdens piekmomenten kan het allemaal snel te veel worden. Ook studenten komen met goede verbeterpunten. Ze willen bijvoorbeeld meer een-op-eenbegeleiding. Zij zouden willen dat docenten meer tijd krijgen om een goed gesprek te voeren met studenten, en zo meer en betere feedback kunnen geven. Eén suggestie nog: in 2020 loopt het duurzaamheidsprogramma van Avans ten einde. Daarna is er geen geld meer voor gereserveerd. Duurzaamheid is voor een gedeelte technische innovatie, maar uiteindelijk gaat het om het gedragsverandering. We moeten Avans breed mensen blijven inspireren en enthousiasmeren.”

Paul Santman

docent aan de Academie voor de Technologie van Gezondheid en Milieu (ATGM) en lid van de academieraad

Op verzoek van de geïnterviewde is de foto onherkenbaar gemaakt.

“Studenten klagen veel bij elkaar en wij krijgen dat als studentenleden van de AMR allemaal mee. Omdat ik zelf in Den Bosch op school zit, weet ik meer over wat er daar speelt. Een onderwerp dat vorig jaar al ter sprake kwam onder studenten en nu weer, is de noodlokalen. Echt niemand wil daar les hebben. Het zijn net kleine hutjes. De lokalen hebben geen fijne sfeer. Een ander belangrijk punt vind ik de ontwikkeling van studenten. En dan vooral ontwikkeling naast de opleiding. Het zou mooi zijn als je op Avans activiteiten had door en voor studenten, bijvoorbeeld een debatclub of een leesclub. Je hebt genoeg studentenverenigingen, maar een club die bij elkaar komt voor één thema zie ik nog nergens. Dat is jammer, want andere hogescholen hebben dat vaak wel. Ik denk dat er genoeg mensen zijn die graag aan een debatclub willen deelnemen, maar zo’n club zelf oprichten doen ze liever niet. Studenten verwachten dat Avans zulke dingen al heeft. Of er verder nog dingen zijn die Avans mist? Als het gaat om praktische dingen, zou ik graag meer snackautomaten zien op de hoofdlocatie in Den Bosch. Iedereen die nu zit heeft in een chocolaatje of koekje moet helemaal naar beneden toe. Er mag van mij op elke verdieping wel minimaal één apparaat staan.”

Chaimae Ettalhaoui

derdejaarsstudent Bestuurskunde/Overheidsmanagement in Den Bosch en lid van de Avans Medezeggenschapsraad (AMR)

“De Landelijke Studentenvakbond heeft in bijna alle grote studentensteden lokale vakbonden. Door die bonden komt de feedback en input van studenten bij ons terecht. Wat wij zien en vooral horen, is het belang van kleinschalig onderwijs. Onderwijs waarbij studenten alleen maar hoorcolleges hebben en met honderden in een zaal zitten, draagt niet echt bij aan persoonlijke ontwikkeling en de kwaliteit van het onderwijs. Het is vooral belangrijk studenten, en ook docenten, in het gesprek over beleid te betrekken. Een bestuurder weet niet wat er in een klaslokaal nodig is, studenten en docenten weten dat wel. Ook tegen een grote hogeschool als Avans zou ik zeggen: luister vooral naar docenten en studenten, want zij zien waar winst te behalen valt.

Ik heb zelf ook in de medezeggenschapsraad gezeten toen ik op de Universiteit van Amsterdam zat, om mee te praten over beleid. Voorlichting voor aankomende studenten was toen een belangrijk punt. Wij zagen als raad vaak dat studenten niet goed wisten wat een opleiding inhield, waardoor ze soms verkeerde keuzes maakten en uitvielen.

Een ander punt waar we veel over hebben gepraat in de raad, zijn de studieadviseurs. Daar moest ook meer in geïnvesteerd worden, want er waren lange wachtrijen. En dat zijn toch de mensen waar je heen gaat als je een probleem hebt of als je ergens tegenaan loopt.”

Alex Tess Rutten

voorzitter van de Landelijke Studentenvakbond (LSVb)

Ik probeerde vier dagen lang te leven op goedkoop kantinevoer

Om als student een beetje de maand door te komen en wat geld over te houden voor bier, moet je in de kantine bij Avans oppassen voor dure aankopen. Maar lunchen voor nog geen twee euro per dag, zonder iedere dag kroketten naar binnen te harken, is dat met het menu van de Avans-kantines een beetje te doen? Punt nam de proef op de som en probeerde vier dagen lang de lunchpauze te overleven met het goedkopere en (soms) gezonde kantinevoer.

Dag 1

Drinkyoghurt Mango & Passievrucht: 0,76 euro
Knäckebröd volkoren met ham: 0,40 euro
Appel: 0,27 euro
Totaal: 1,43 euro

Tekst en fotografie Naz Taha

1

Toen ik deze Spartaanse maaltijd afrekende, moest ik bijna een traantje wegpinken. Zoete zuivel-drankjes vind ik niet te pruimen, knäckebröd is zo droog dat zelfs drie van die kunstmatige zuivel drankjes niet genoeg zijn om het spul weg te spoelen en het eten van een appel voelt altijd als een anticlimax.

Deze maaltijd smaakte net zo saai als hij eruit ziet, maar het was ook weer niet zo verschrikkelijk als ik had verwacht. En dat zuivel drankje was zo goor nog niet. Eigenlijk best lekker zelfs. Uiteindelijk zat ik 57 cent onder de twee euro die mijn maaltijd voor vandaag mocht kosten. Morgen trakteer ik mezelf daarom op iets extra's.

Dag 2

Snelle Jelle: 0,98 euro
Sinaasappel: 0,82 euro
Ei: 0,27 euro
Beschoit: 0,35 euro
Totaal: 2,42 euro

2

Ik ben een grote liefhebber van ei. Ik eet het zo vaak, dat ik inmiddels het gevoel heb dat er eigeel door mijn bloedbanen stroomt. En een gekookt eitje kost in de kantine amper 30 cent. Goed, misschien is ei op een beschuit niet mijn beste idee tot nu toe, maar het brood was op en ei maakt zelfs een gortdroog beschuitje lekker. Vind ik dan.

Dan die Snelle Jelle. Ontbijt-koek heeft ten onrechte een gezond imago: eigenlijk is een Snelle Jelle gewoon snoep. Laatst las ik op de site van het Voedingscentrum dat die krenten voor de helft uit suiker bestaan. En voor de prijs hoef je het ook niet te doen, want een Balisto, Nuts

en Twix zijn allemaal vijf cent goedkoper in de kantine. En natuurlijk veel lekkerder. De sinaasappel springt er qua fruit trouwens wel negatief uit. Als enige kost deze namelijk maar liefst 82 cent. Ter vergelijking: een appel of banaan eet je voor nog geen 30 cent. Maar variatie is belangrijk en ergens voelt het heel therapeutisch om in het vlees van een citrusvrucht te bijten, met sap dat vervolgens overal heen spettert.

Alles bij elkaar was het een karige lunch, maar stiekem ook best vullend. Bonus: de suikers uit de sinaasappel en de Snelle Jelle hielden me de rest van de middag scherp.

3

Dag 3*Drinkyoghurt: 0,76 euro**Krentenbol: 0,76 euro**Banaan: 0,27 euro**Rijstwafel 2x: 0,76 euro**Totaal: 2,55 euro*

Deze dag is veruit mijn favoriet. De krentenbol waar ik als kind mijn neus voor ophaalde, smaakt me tegenwoordig meer dan prima. En ik beleg 'm vandaag met een banaan: klinkt gek, smaakt fantastisch. Die banaan is in de kantine trouwens maar 27 cent.

De drinkyoghurt van eergisteren beviel me zo goed, dat ik 'm nu weer heb gekocht. Om de taai rijstwafels mee weg te spoelen. Die zijn echt alleen de moeite waard als je er beleg bij koopt. Bijvoorbeeld jam of boter voor nog geen 30 cent. Maar eigenlijk zit er aanstootgevend weinig smaak aan. Ik heb trouwens wel vals gespeeld. Vandaag ga ik 55 cent over mijn budget; het moet wel leuk blijven.

4

Dag 4*Kippensoep: 0,93 euro**Twix: 0,93 euro**Totaal: 1,86 euro*

Voor veel studenten en medewerkers is de soep van Avans hét gespreksonderwerp van veel pauzes. De Avans-soep heeft zelfs een eigen Instagram-pagina. Beroemd en berucht is de kerrie-kokos-soep, die bijna maandelijks opduikt in een van de Avanskantines. Maar vandaag was het de eer aan een kippensoepje. Voor maar 93 cent krijg je een royale bak voorgeschoteld. Koopje. Na de soep had ik zelfs geld over. Laat de Twixreep nu prima binnen mijn budgetplan passen. Het is een twijfelachtige combinatie, kippensoep met een Twix toe, maar het kan er best mee door.

Een medewerker van de kantine van Avans in Breda vertelt dat studenten nauwelijks op de prijs lijken te letten als ze producten kopen. "Iedereen klaagt wel over de prijzen, maar uiteindelijk kiezen ze voor de luxe broodjes en salades", vertelt ze. "Terwijl we genoeg producten hebben die wat goedkoper zijn." Uit de enquête van Punt blijkt hetzelfde. Maar liefst 32,2 procent van jullie geeft maandelijks tien tot dertig euro uit in de kantine. 29,1 procent zit daar iets onder. En 26,9 procent van de studenten zegt helemaal niets uit te geven.

Conclusie

Je kunt prima leven van de goedkoopste producten uit de kantine, al is niet alles even smakelijk en zijn de goedkoopste opties ook zeker niet de gezondste of meest duurzame. Toch is een andere strategie beter, als je budget regelmatig als een beurskoers in elkaar zakt. Neem bijvoorbeeld elke dag zelf boterhammen of een salade mee. Je bespaart logischerwijs veel geld én je kunt je af en toe een uitspatting veroorloven. Zoals een overheerlijke chocoladereep, of een soepje.

Geld is een bron van stress, maar studenten praten er niet over

Studenten die geld lenen voor hun studie zijn vaker moe en ervaren meer stress. Dat blijkt uit onderzoek van het Interstedelijk Studentenoverleg (ISO). Paul van Tilburg, decaan bij Avans, merkt dat studenten zich vaak schamen om hun geldproblemen. "Het is juist heel volwassen om hulp te vragen als je er niet uitkomt."

Tekst Naz Taha

21 procent van de hbo-studenten komt (heel) moeilijk rond en 43 procent heeft te maken met betalingsachterstanden of een lege bankrekening. Studenten vinden dat hogescholen een taak hebben in het ondersteunen bij geldzorgen. Er is nu vaak te weinig aandacht voor geldzorgen en de invloed die ze hebben op de studieprestaties. Dat blijkt uit het onderzoek dat het lectoraat Schulden en Incasso (Hogeschool Utrecht) deed naar financiële problematiek onder hbo-studenten. Decaan Paul Van Tilburg was namens Avans zijdelings bij het onderzoek betrokken. Naar eigen zeggen vormde dat project een 'wake-upcall' voor de decaan. "Pas toen realiseerde ik me dat veel studenten met geldproblematiek kampen, maar dat ze er vaak niet voor uitkomen."

Schaamte

Van Tilburg kent genoeg verhalen van studenten die door ingrijpende gebeurtenissen in de knel raken met hun studie. "Maar geld noemen ze eigenlijk bijna nooit als oorzaak", zegt hij. Volgens de decaan komt dat pas wanneer hij de studenten er gericht naar vraagt. "Dat is schaamte. Want geldproblemen, die veroorzaakt je zelf, dus schamen studenten zich ervoor."

Van Tilburg kan zich nog een student herinneren die stamelend vertelde dat ze niet naar uitstapjes kon die ze voor haar studie moest doen, omdat ze geen recht meer op een ov-studentenkaart had. "De ov-kosten kon ze met haar bescheiden inkomen domweg niet betalen." In enkele gevallen moeten studenten zelfs stoppen met studeren vanwege financiële problemen. "Dat gebeurt niet vaak, maar het is natuurlijk enorm zonde."

De decaan merkt dat er binnen Avans onvoldoende mogelijkheden zijn om studenten te helpen bij hun geldzaken. "Wij besteden er in het hoger onderwijs vrij weinig aandacht aan. Het is echt een blinde vlek." En dat terwijl geldzorgen een nadelig effect op de studie hebben. Concentratieverlies, verzuim, lagere cijfers: het zijn allemaal directe gevolgen van geldproblemen.

Daarom pleit Van Tilburg voor een financiële kaart voor decanen. Daarmee kunnen ze inzichtelijk maken wat de student kan doen om zijn eigen financiën op orde te brengen.

Financiële problemen herkennen

Naar aanleiding van het project van Hogeschool Utrecht werden vorig jaar bij Avans in Breda en Den Bosch workshops verzorgd voor studentenbegeleiders, zoals slb'ers, studieadviseurs en decanen. Van Tilburg noemt het een belangrijke eerste stap van de hogeschool om studenten beter te helpen. "Medewerkers werden getraind om financiële problemen bij studenten te herkennen." Bij de Hogeschool Rotterdam hebben ze sinds kort het keuzevak 'Omgaan met geld'. Van Tilburg ziet

'De impact van het leenstelsel is groter dan onze overheid ons wil doen geloven'

200

‘Leren omgaan met geld is niet alleen handig voor studenten van Accountancy of Ondernemerschap & Retail Management’

© BCE ECB EZB EKT EKP 2019

daar ook wel heil in. “Misschien is het een wilde gedachte. Maar leren omgaan met geld is niet alleen voor studenten van Accountancy of Ondernemerschap & Retail Management handig. Een keuzevak over geld zou een goede, laagdrempelige tool zijn voor alle Avansstudenten.”

Emotionele vermoeidheid

Of stress onder Avansstudenten is toegenomen sinds de invoering van het leenstelsel, is niet bekend. Maar volgens Van Tilburg is het zeer waarschijnlijk dat lenen inderdaad tot meer emotionele vermoeidheid onder studenten leidt. “Mijn inschatting is dat de impact van het leenstelsel groter is dan onze overheid ons wil doen geloven.”

Toch moet gezegd worden dat de toestroom naar hogescholen en universiteiten sinds de invoering van het leenstelsel niet is afgenomen. Ook de doorstroom van mbo naar hbo, belangrijk voor de laagste inkomensgroepen, is de afgelopen jaren gestegen. Van Tilburg: “Die cijfers gebruikt de minister om de geldproblematiek te bagatelliseren. Feit blijft dat je uiteindelijk jongvolwassenen met grote schulden opzadelt.”

De decaan is van mening dat studenten zelf niet te licht over een fikse lening moeten denken. “Je kunt tot maximaal zo’n 1000 euro per maand lenen. Als je dat doet, zit je aan het einde van je studie met een schuld van 50.000 euro. Dan kan het kopen van een huis een groot probleem worden.”

Studenten lenen niet alleen voor hun studie, maar vaak ook voor leuke dingen. “Dat is zorgelijk”, aldus Van Tilburg. Zelf hamert hij in de voorlichting aan aankomende studenten op het feit dat studeren geld kost. “Dat doe ik omdat ik weet dat jongvolwassenen het vaak moeilijk vinden om aan de lange termijn te denken.”

Vraag om hulp

De eerste stap bij geldproblemen is volgens de decaan hulp vragen. “Studenten vinden dat zij eerst zelf hun problemen moeten proberen op te lossen voordat zij om hulp vragen. Maar het is juist heel volwassen om hulp te vragen als je er niet uitkomt. Vraag je ouders om tips, maar klop ook aan bij een decaan. Wij kunnen je helpen met financiële vragen. Er is een metafoor die in deze context heel treffend is: ‘Geef een man geen vis, maar leer hem vissen’. Wij kunnen je de handvaten bieden die je nodig hebt om er zélf uit te komen.”

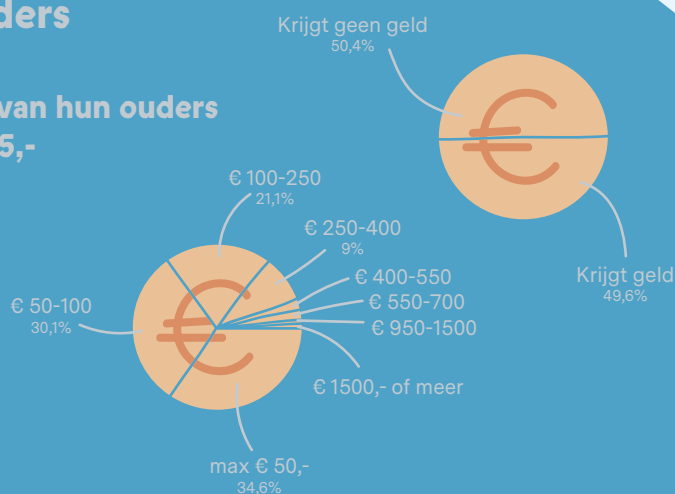
Het studentenleven in euro's

Wat komt er maandelijks binnen?

Uitwonende studenten: € 1.116,-
Thuiswonende studenten: € 641,-

Geld van ouders

58% krijgt geld van hun ouders
Gemiddeld € 165,-

Zorgtoeslag

87% ontvangt zorgtoeslag (18 jaar en ouder)

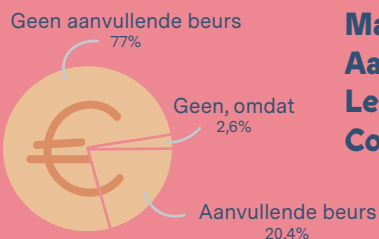
Startsalaris

Avansopleidingen waarmee je het meeste verdient:

Technische Bedrijfskunde	€ 2.700,-
Elektrotechniek	€ 2.590,-
Werktuigbouwkunde	€ 2.570,-

Avansopleidingen waarmee je het minste verdient:

Kunstacademie	€ 1.720,-
Social Work	€ 1.950,-
Pabo	€ 2.030,-

Maximaal	€ 1054,14 per maand
Aanvullende beurs	€ 396,39
Lening	€ 486,08
Collegegeldkrediet	€ 173,58

Lenen bij DUO

94% van de studenten leent bij DUO

Uitwonende studenten

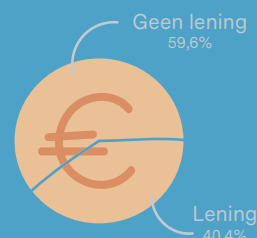
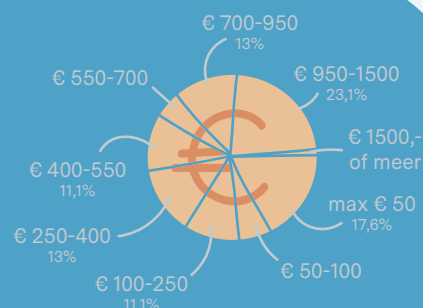
€ 535,-

Thuiswonende studenten

€ 375,-

55% van de studenten heeft een rentedragende lening

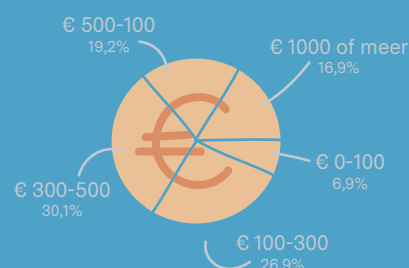
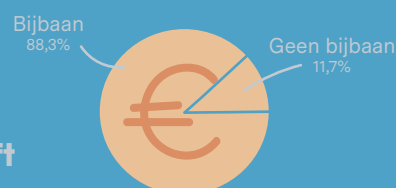
Gemiddeld € 490,-

Bijbaan

70% van de studenten heeft een bijbaan of betaalde stage

Hiermee verdienen ze gemiddeld € 409,-

Sparen

Gemiddeld € 146,- per maand

Het studentenleven in euro's

Waar geven studenten hun geld aan uit?

Uitgaven

Gemiddeld € 867,- per maand

Uitwonende studenten

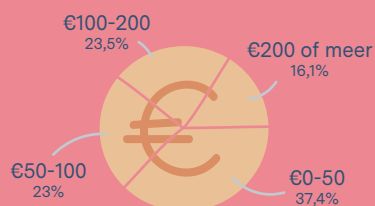
€ 1.082,-

Thuiswonende studenten

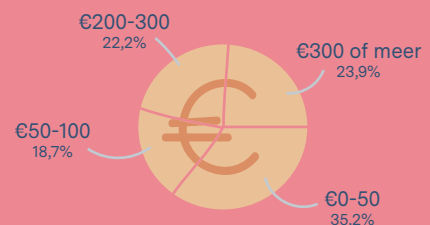
€ 577,-

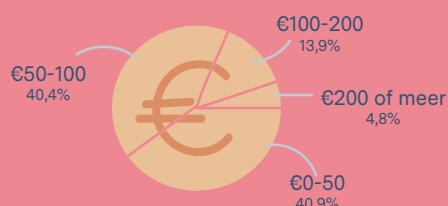
Boodschappen €181,-

Studiekosten €58,-

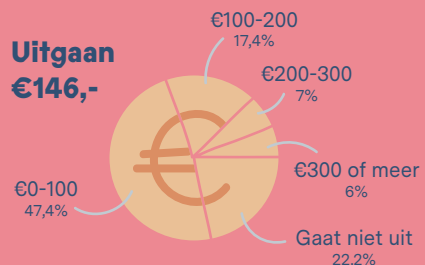
Kleding €47,-

Telefoon €26,-

Uitgaan €146,-

Zorgverzekering €106,-

Op kamers

Woonlasten

Gas

Water

Licht

Gemeentelijke
heffingen

Gemiddelde huur

Breda
Den Bosch
Tilburg

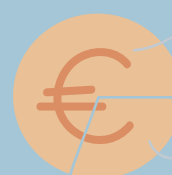
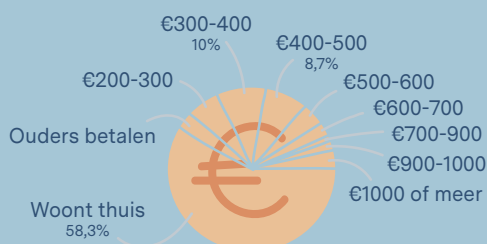
€ 438,-

€ 431,-

€ 393,-

Landelijk gemiddelde

€ 417,-

Collegegeld

Studiejaar 2019-2020

€ 2083,-

Studiejaar 2020-2021

€ 2143,-

Eerstejaars die nog niet eerder hebben gestudeerd

€ 1041,-

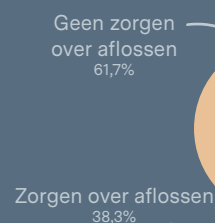
Studieschuld

Nationale studieschuld

€ 19,3 miljard

Gemiddelde schuld per student

€ 24.000,-

Beter omgaan met je geld

Budgetkoningin Karin Radstaak van het Nibud stelt vijf gouden tips samen voor Avansstudenten. Knip ze uit, plak ze op je koelkast of hang ze boven je bureau. Ooit ga je er blij mee zijn.

1. Maak een overzicht van je inkomsten en uitgaven

Onder inkomsten vallen bijvoorbeeld de lening voor je studie, de eventuele bijdrage van je ouders en het salaris dat je verdient met een bijbaan. En denk bij uitgaven niet alleen aan de grote dingen zoals huur en boodschappen, maar ook aan de kosten tijdens het uitgaan of een koffie tijdens de pauze. De kleine uitgaven tellen namelijk snel op.

2. Kies voor een lening die bij je past

Leen niet te veel, maar leen ook niet te weinig. Op de site van DUO kun je erachter komen welke lening het beste bij je past. Zoek op duo.nl naar 'berekenen studiefinanciering' en vul de rekenhulp in om te kijken hoeveel studiefinanciering je nodig hebt.

3. Gratis geld

Laat het niet liggen. Als je achttien jaar of ouder bent en nog niet voldoende inkomen hebt om je zorgverzekering zelf te betalen, kom je in aanmerking voor zorgtoeslag. Zelfs als je ouders de verzekering betalen kun je zorgtoeslag aanvragen. Onderzoek ook of je recht hebt op huurtoeslag of kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Beide zijn afhankelijk van je persoonlijke woon-situatie. Kijk op toeslagen.nl en op de site van de gemeente waar je woont. Heb je een (bij)baan? Doe dan belastingaangifte via de website van de Belastingdienst. Grote kans dat je te veel belasting hebt betaald en iets terugkrijgt.

4. Studentenkorting

Loop ieder jaar je verzekeringen en abonnementen na, kijk wat goedkoper kan (studentenkorting!) of wat je misschien zelfs niet meer nodig hebt. Vaak geldt een aanbieding maar voor één jaar en kun je veel geld besparen met overstappen.

5. Begroten

Vind je het moeilijk om rond te komen? Pin dan aan het begin van de week een bedrag waar je het die week mee moet doen. Laat je pinpas thuis zodat je niet meer kunt uitgeven dan je bij je hebt. Dat zorgt ervoor dat je beter ziet hoeveel je uitgeeft en waaraan. Op is op.

Rijke stinkerd

Met z'n bezwete lijf worstelt de oude docent zich door de studentenmassa op weg naar het hoorcollegehol. In het gedrang ziet hij een tientje uit de broekzak van één van z'n studenten glijden. Met z'n voetzool confisqueert hij het biljet en schuift het al lopend mee de hoek om waar hij het onbespied van de grond raapt en in z'n zak steekt.

Rijken stinken niet. Studenten wel. De 'arme sloebers'. Hypocriet vindt hij ze. Het bijbaantje is steevast het excuus om onvoorbereid in de les te verschijnen. Het gejam over het leenstelstel en de prestatiedruk terwijl de parkeerplaats vol staat met van die eigenwijze, hippe Barbie-autootjes. De Fiatjes 500, de 'Up-jes' en de Twingootjes. Ze zijn van de millennial-meisjes uit zijn mentorklas. Gekregen van papa na het behalen van het havodiploma. De smartphones, de MacBooks en de merkkleding zijn hem een doorn in het oog.

Zelf zit hij in een gouden kooi op de hogeschool. Hij begint aan z'n 21e dienstjaar en zit al ruim 10 jaar daarvan in max schaal 12. Als arbeidende witte man staat hij aan de goede kant van de loonkloof en tikt maandelijks zo'n vijftienhonderd mille bruto binnen. Je hoort hem niet klagen. Z'n adjunct verdient een kleine vijfhonderd euro meer maar hij zou voor geen goud met hem willen ruilen. De uren die de arme ziel draait en de sores die hij op z'n bordje krijgt. Een smalende glimlach verschijnt rond z'n dunne lippen. Hij heeft het goed voor elkaar.

De lector, daarin moet hij echter z'n meerdere erkennen. Wijs kijken, veel lullen en wat schrijven; goed voor een dikke zeven-duizend euro bij fulltime werken. Dat doen ze echter zelden. Nee, geld maakt wel gelukkig bedenkt hij zich terwijl hij het bedompte lokaal binnengaat en de collegevoorzitter begroet in het voorbijgaan. Het geluid van een rinkelende kassa klinkt in z'n hoofd.

Na z'n hoorcollege over het werk van Adam Smith spoedt hij zich huiswaarts. Onderweg een korte pitstop bij de sigarenboer. Het tientje brandt in z'n zak. Geld moet rollen. Vier krasloten, drie klavertjes vier, twee seconden wroeging, één rijke stinkerd.

Stefan van Teeffelen
*docent bij de opleiding Social Work
in Den Bosch*

'Wijs kijken, veel lullen en wat schrijven'

Studieschuld: 'Het was een verstandige onverstandige lening'

Sommige studenten lenen tijdens hun studie noodgedwongen. Anderen lenen om lekker te kunnen leven of vaak op vakantie te kunnen. Pas jaren later weet je welke invloed heeft je lening heeft. Was het de moeite waard of had het een tandje minder gekund?

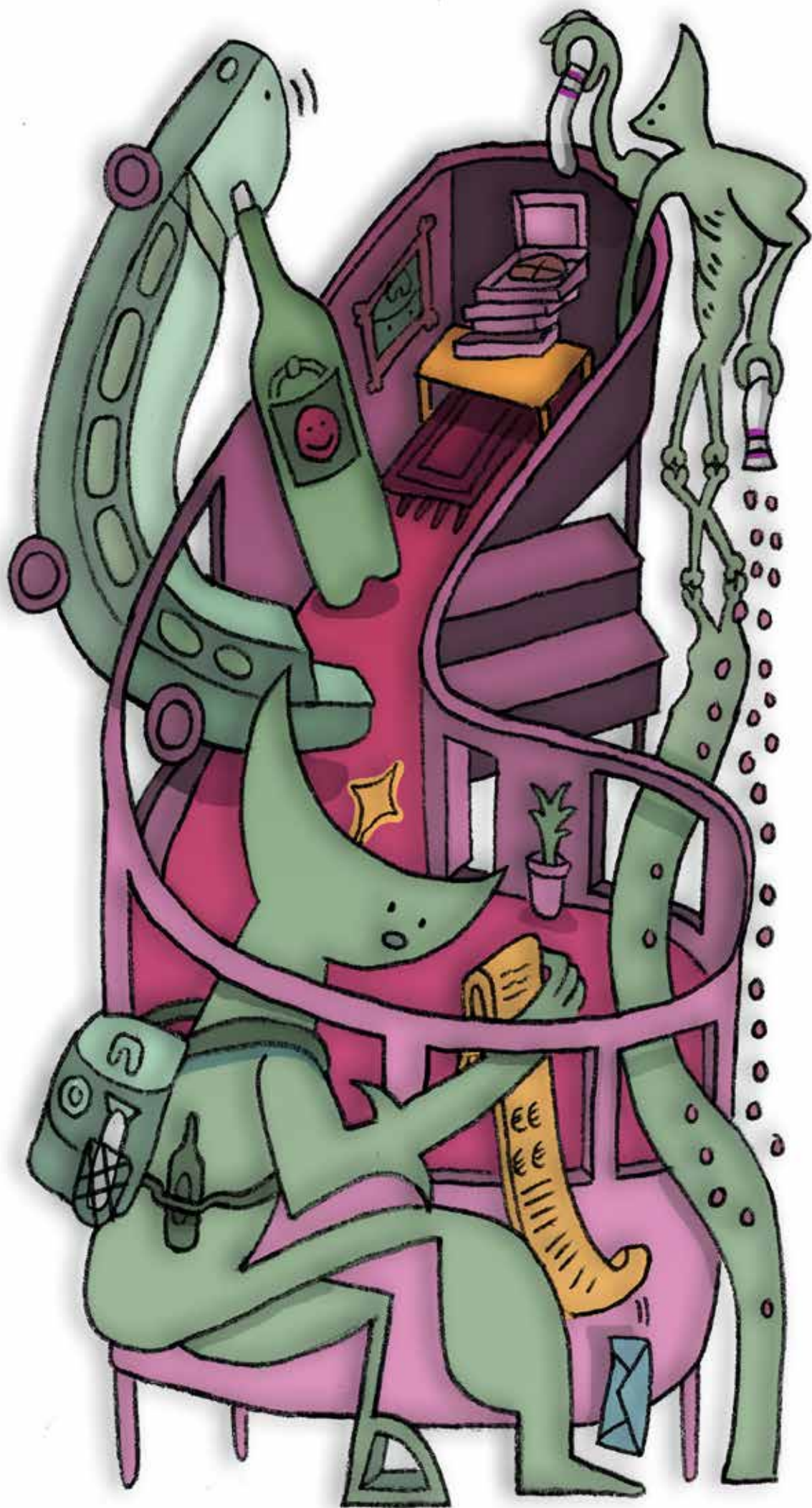
Aan studeren hangt een prijskaartje. Vooral nu studenten sinds 2015 geen basisbeurs meer ontvangen. Leen je? Het geld dat je maandelijks binnenkrijgt lijkt soms abstract. Terugbetalen komt wel als je een goede baan hebt. "Ik reed naar stage in mijn BMW 330 en kocht elke dag broodjes in de kantine", blikt Sander (echte naam bekend bij de redactie) terug op zijn studententijd. "Die BMW was een hobby en hobby's kosten geld." Zijn ouders betaalden zijn studie, hij ontving een studiebeurs en kreeg elk jaar nog een paar honderd euro van zijn oma. Daar bovenop werkte hij twintig uur per week. Toch leende hij. "Mijn plan was met dat geld te beleggen of te sparen." Dat lukte maar gedeeltelijk: "Vooral doordat ik het leuk vond om met vrienden veel leuke dingen te doen." Hij ging soms in de zomer twee keer op vakantie. "En ik had een scooter." Judith (echte naam bekend bij de redactie) leefde op iets minder grotere voet. Haar ouders betaalden haar collegegeld. "Alles wat niet te maken had met studeren, moest ik zelf betalen. Zoals boeken en levensonderhoud." Lacht: "Dat laatste is een heel breed begrip, laat ik het zo zeggen. Ik zat op kamers en bij een vereniging. Ik wilde prettig kunnen leven."

Niet voor een ander onderdoen

Ergens begrijpt Karin Radstaak, woordvoerder van het Nibud, Sander en Judith: "Het is niet leuk om te moeten zeggen dat je geen geld hebt. Je wilt niet voor een ander onderdoen." Maar daar zit een flinke mits aan, weet ze: "Als mee willen doen betekent dat je financiële problemen krijgt, kun je tegelijkertijd zoveel stress ervaren dat je niet goed meer kunt functioneren. Wat weer van invloed is op je studie of het bijbaantje dat je misschien hebt. De vraag is waar je dan gelukkig van wordt en wat nog prettig leven is." Sander heeft nu een schuld van 22.500 euro. Judith zit met 10.800 euro op de helft van het gemiddelde. Volgens cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek hebben 1,4 miljoen mensen een studieschuld, samen goed voor 19,3 miljard euro. Dat is het geleende bedrag inclusief rente.

Tekst Merel de Bruijn
Illustraties Bas Steens

'De vraag is waar je gelukkig van wordt en wat nog prettig leven is'

Gemakzucht van lenen

Bij DUO de lening elke maand hoger zetten gaat simpel, zo ondervonden Sander en Judith. Daar wordt te gemakkelijk over gedacht, volgens Judith. "Ja, leen maar gewoon, denken er veel. Ik wil er niet voor pleiten dat studenten minder moeten lenen, maar bewustwording is zeker nodig." Studenten kijken volgens Radstaak van het Nibud positief naar de toekomst. "Natuurlijk ga je studeren omdat je een goede baan wilt vinden, niet om werkloos te worden. Je verwacht straks dat je relatief weinig merkt van 50 tot 100 euro per maand afbetalen."

Maar een aantal jaar verder blijkt het voor mensen ineens vervelend als ze maandelijks 100 euro van hun inkomen kwijt zijn aan een opleiding die ze al lang hebben afgerond. "Stel jezelf de vraag: wat heb ik echt nodig? Op de site van DUO staat een tool om uit te rekenen wat je per maand moet lenen om rond te komen."

Radstaak benadrukt nogmaals de lening zo laag mogelijk te houden. "Hoe anders de schuld bij DUO ook lijkt dan bij een bank of kredietverstrekker, het blijft een schuld die de komende 35 jaar van invloed is."

De blauwe envelop

Twee jaar na het behalen van je diploma valt de beruchte blauwe envelop op de deurmat: je mag gaan terugbetalen. Voor de een is dat 45 euro per maand. Voor de ander loopt dat op tot 120 euro. En dat 15 jaar lang voor de studenten uit het oude stelsel die nog een beurs ontvingen. Voor de huidige studenten 35 jaar lang, zodat het maandbedrag lager is. Ook hoeven mensen met lagere inkomens maandelijks minder terug te betalen. Sander begint in januari met terugbetalen. Druk maakt hij zich niet:

"Ik dacht altijd: ik ga later veel geld verdienen, dat kan ik toch makkelijk terugbetalen. En zo denk ik nog steeds." Judith moet ongeveer 50 euro per maand terugbetalen. "Dat valt nog wel mee. In dat opzicht zal het me niet belemmeren." Ze hield, ook tijdens haar studietijd, via DUO het oplopende bedrag in de gaten. "Ik snap anderen die niet kijken vanwege stress ook wel." Sander keek af en toe: "Ik nam het voor kennisgeving aan."

Oud-student Sophie keek ook zelden naar haar schuld. "Ik heb een of twee keer gekeken." Ze is er naar eigen zeggen heel 'laid back' onder: "Ik hoefde niet te lenen, ik heb geluk gehad met ouders die bijdroegen. Ik wilde extra dingen doen en dat kon door te lenen." In haar tweede studiejaar begon ze daarmee. Het bedrag verhoogde ze telkens en in het derde jaar ging ze maximaal lenen voor een vakantie naar Kos. Die lening is nooit meer lager gezet. Een bewuste keuze volgens Sophie: "Ik wilde alles uit mijn studententijd halen: was lid van studentenvereniging Animoso en van een dispuut."

‘Ik zie om me heen dat anderen geen hypotheek krijgen vanwege hun studieschuld’

Invloed

Sander en Sophie konden dankzij het lenen doen wat ze wilden. Maar bij Judith had de lening wel invloed op bepaalde keuzes. “Vrienden deden een bestuursjaar, maar ik vroeg me af hoeveel dat oplevert. Dat loopt snel in de papieren.” Ze koos ervoor om in commissies te gaan en deed zo ervaring op. “Ook ben ik een half jaar op exchange geweest, maar wel naar een goedkoper land.” Een master liet ze ook even voor wat het was. “Dat is nu nog niet nodig en ik wilde niet dat de rekening opliep.”

Meer en meer wordt duidelijk hoeveel invloed de studieschuld op het verkrijgen van een hypotheek heeft. Dat beseffen de drie oud-studenten ook. Judith krijgt binnenkort de sleutel van hun huis. “Mijn vriend heeft geen studieschuld en dat scheelde zeker. Ik zie om me heen dat anderen geen hypotheek krijgen vanwege hun studieschuld. Ik hoor dat best vaak, daar schrok ik wel van.”

De hoogte van je studieschuld is van invloed op je besteedbaar inkomen. “En dus op wat je aan andere zaken kunt uitgeven, zoals een huis. Wil je een huis kopen maar ben je met iemand die ook fors heeft geleend, dan is de invloed op het bedrag dat je aan hypotheek kunt krijgen véél groter dan bij Judith”, weet Radstaak. Dat kan tot wel een ton schelen.

Geen spijt

Geen van de oud-studenten zegt spijt te hebben van het lenen. “Ik snap de stress bij de huidige lichting, omdat zij moeten lenen. Maar je bent niet de enige met een schuld”, relativeert Sophie. “DUO kijkt straks naar je inkomen. Ze gaan ze je niet leegplukken. Geld is maar geld en je studententijd komt niet meer terug. Ik heb echt een fantastische tijd gehad.”

Judith: “Ik heb een studentenleven kunnen leiden zoals ik dat wilde. Spijt heb ik zeker niet. De laatste maanden kocht ik nog een dure laptop. Nu denk ik: dat was niet per se nodig. Zo zijn er nog meer dingetjes.”

Sander: “Ik zou natuurlijk liever geen schuld hebben. Maar ik heb het leuk gehad. Zo goedkoop lenen kan nooit meer. Je betaalt nu 0 procent rente. En anders wordt je schuld na 20 of 35 jaar kwijtgescholden. Het was een ‘verstandige onverstandige lening’. Inmiddels heb ik een prima spaarrekening opgebouwd en een mooi eigen vermogen.”

De ‘buffer-lening’

Er bestaan ook studenten die maandelijks maximaal lenen en alles opzij zetten. Zoals oud-student Rob. Hij had de ijzeren discipline om daar niets van uit te geven. “Een lening is bedoeld voor het volgen van een opleiding en om je studietijd door te komen. Maar de rente was heel laag en de terugbetalingsregeling is zo soepel. Naar mijn mening was het niet verkeerd om al dat geld opzij te zetten, het is de goedkoopste lening die je krijgt. De eerste paar honderd euro heb ik belegd, voor wat rendement.” Robs intentie was uiteindelijk een huis te kopen. “In juli 2018 kregen we de sleutel.

Bij de hypotheekadviseur heb ik mijn schuld en buffer opgegeven. Mocht het invloed hebben, kon ik van het geld meubels en de stukadoor betalen. Maar ook met die schuld kreeg ik gewoon een hypotheek ter waarde van het huis.”

Hoe heurt het eigenlijk?

Handige apps plus belangrijke

Tekst Merel de Bruijn

Een koffie voorgeschoten in de kantine, een biertje in de kroeg, gekookt voor vrienden of huisgenoten? Gehannes met kleingeld is verleden tijd dankzij handige betaalapps. Maar uiteraard zijn er wel een aantal sociale gedragscodes aan verbonden, zodat je niet overkomt als die gierige Hollander.

Sinds de komst van Tikkie is geld terugbetalen en de rekening splitten niet meer wat het ooit was. Toch hebben velen een haat-liefdeverhouding met de betaalapp. Het is handig en nog geinig ook met het gif'je als er betaald is. Maar, dat geldt voor alle betaalverzoekapps, ga je nu echt iemand een verzoek sturen voor 58 cent? En wanneer is het überhaupt gepast? Wat doe je met wanbetalers? Timing, subtiliteit en duidelijkheid zijn de sleutel tot succes om ongemakkelijke situaties te voorkomen.

Etiquette

Iedereen heeft wel die vrekkige Dagobert Duck in de groep die direct na het voorschieten je een verzoek voor 50 cent stuurt. Of diegene is een echte krent en vindt het niet erg dat hij zo bekend staat, of hij is sociaal incompetent. Want ook al zit je op je geld, dit is not done. Hoe heurt het dan eigenlijk wel?

1. Let op je timing

Stuur niet al tien minuten nadat jullie van tafel zijn gegaan een betaalverzoek. Wacht tot de volgende dag, zo kom je niet te opdringerig over.

Als ontvanger betaal je je Tikkie het beste meteen, maar in ieder geval binnen 48 uur.

2. Vermijd te verwaarloze bedragen

Vraag jezelf af wat het waard is: was je met een goede vriend koffie drinken? Bied dan aan dat jij nu betaalt en je vriend de volgende keer. Echte vrienden trakteren elkaar. Zat je met een groep? Dan loopt het aardig op en is het wel oké een betaalverzoek te sturen. Eet je regelmatig met vaste groep vrienden/huisgenoten? Schakel dan over op een app die de rekening bijhoudt. Check de handige apps in ons overzicht.

3. Stuur geen onverwacht betaalverzoek

Pols van tevoren altijd even op een nette manier of het oké is om de rekening te splitten. Je stuurt echt alleen een verzoek als dat van tevoren afgesproken is.

4. Het juiste moment voor een herinnering

Stuurde je gisteren een betaalverzoek en is dat 24 uur later nog niet door iedereen betaald? Bewaar je ongeduld nog even en wacht nog twee à drie dagen met een betaalherinnering. Want, dat brengt ons op het volgende punt:

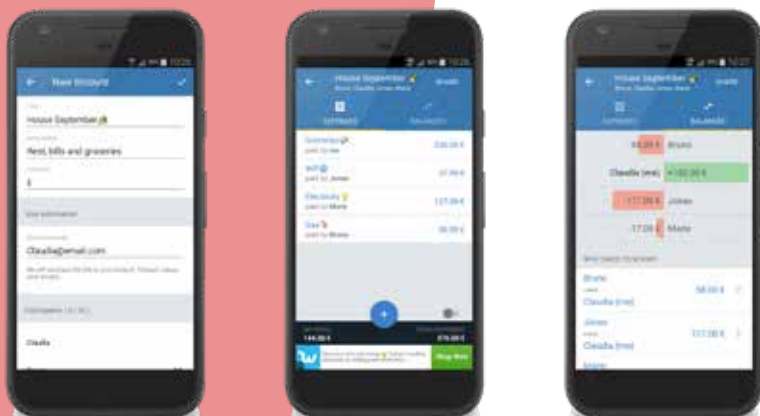
5. Wees eerlijk

Het kan bloedirritant zijn als je betaalverzoek maar niet wordt voldaan. Maar je kunt niet in de portemonnee van anderen kijken. Misschien zit de ander wel krap bij kas. Ben jij degene die nog moet betalen? Geef dan eerlijk aan dat je wacht op je salaris of stuif en de betaling even op zich laat wachten.

etiquette

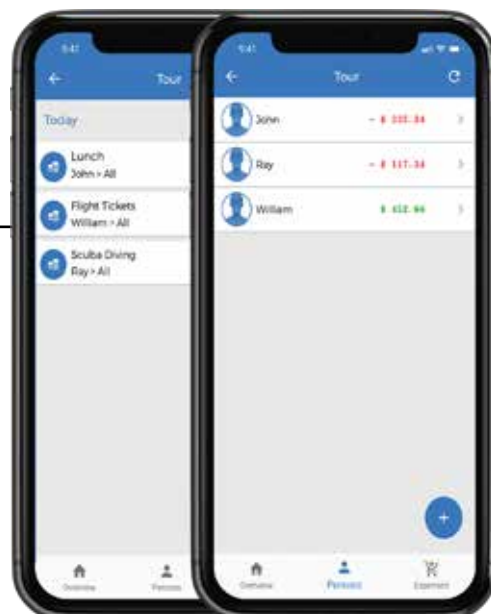
Tricount

Zie het als een Wie betaalt wat 2.0, want: het ziet er beter uit en is geavanceerder. Ideaal voor vrienden, huisgenoten of andere groepen. Kosten kun je snel en makkelijk hanteren en berekenen. En - niet dat je daar tegenwoordig écht mee te maken krijgt - de app is ook offline te synchroniseren.

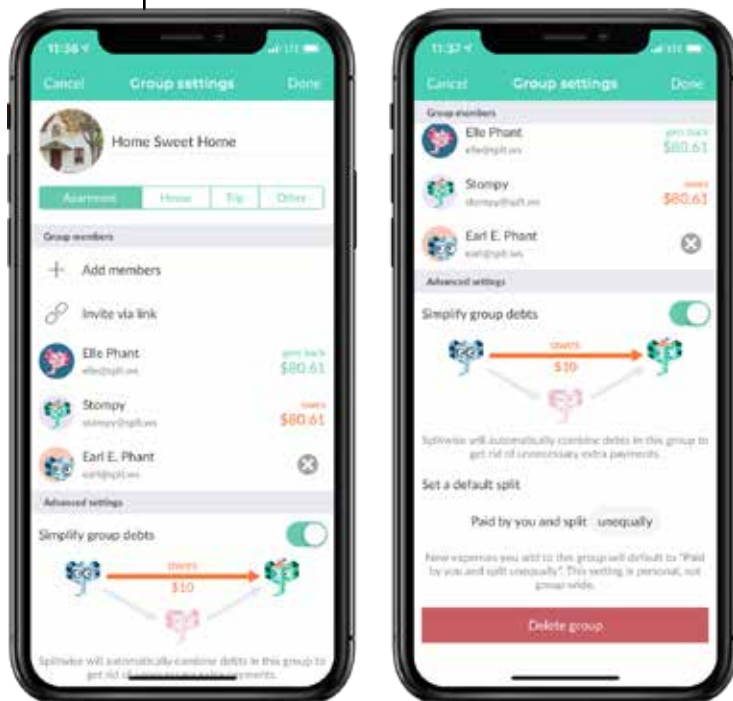
Cost Split

In dezelfde categorie als Tricount, vind je de app Cost Split. Heel handig als je met een paar vrienden of studiegenootjes een trip maakt. Je voert de namen van iedereen in en zij kunnen zelf aangeven wat ze wanneer betaald hebben. Vervolgens zie je in een overzichtelijk schema precies wie wat moet terugbetalen. Ging iedereen gisteren de hort op maar verkoos jij je bed boven sangria? Je kunt in de app per activiteit aanvinken waar je wel en niet bij was.

Splitwise

Een van de meest veelzijdige apps om financiën met vrienden en bekenden te regelen. Splitwise gaat net wat stapjes verder dan andere apps. Zo kun je een PayPal-account linken en stuurt de app alle deelnemers aan het einde van de maand een herinnering van hun negatieve of positieve saldo en bij wie af te lossen. Zo start iedereen de maand weer fris!

‘Ik weet dat ik goed ga verdienen

Tekst Naz Taha

Fotografie Pleunie van Raak

Sander Snoek is vierdejaarsstudent Elektrotechniek en werkt drie dagen per week als robotprogrammeur bij een productiebedrijf. “Ik werk zoveel dat ik nauwelijks tijd heb om geld uit te geven.”

Wat doe je precies?

“Ik ben robotprogrammeur. Ik leer nieuwe robots om bepaalde taken uit te voeren. Denk aan een robot die uiteindelijk jouw iPhone in elkaar moet zetten. Als programmeur bepaal ik bijvoorbeeld hoe de robot onderdelen in de telefoon moet draaien en hoe hij het product moet pakken en verplaatsen. Vervolgens programmeer ik die functies in de robot.”

Wat is er leuk aan?

“Het geeft veel voldoening, want je begint met een compleet dom product. Een robot die je uit de doos haalt, weet niets. Het is net een ingewikkelde puzzel: jij moet zorgen dat alle onderdelen samenwerken. Aan het einde van het proces heb je een robot die precies doet wat jouw klant wil. Dat is ontzettend gaaf.”

Is programmeren moeilijk?

“Het hoeft niet moeilijk te zijn. Je kunt het zien als het leren van een nieuwe taal. De basis heb je snel onder de knie. Af en toe kom je ergens niet uit. Dan moet je het even opzoeken en ben je afhankelijk van informatie op internet. Het is vooral een kwestie van logisch nadenken: wat jij in je hoofd hebt zitten, vertalen naar voor de robot begrijpelijke opdrachten. Soms komt het voor dat het niet werkt en je je er uren op blind staart. Bijvoorbeeld omdat je ergens dubbele aanhalingstekens in plaats van enkele hebt gebruikt, of zo iets stompzinigs.”

Hoeveel werk je?

“Veel. Ik werk soms drie dagen in de week, de andere twee dagen ga ik naar colleges en werk ik aan opdrachten. Op een gemiddelde werkdag sta ik om kwart over zes op. ‘s Avonds ben ik rond zevenen pas thuis.”

‘Ik let niet op de betaaldatum van stufi, want ik zit nooit te krap’

en als ik ben afgestudeerd'

Wat verdien je ermee?

“Per uur krijg ik nu vijftien euro bruto. Dat is niet veel, maar ik weet dat ik goed ga verdienen als ik straks ben afgestudeerd. Nu krijg ik al veel berichten van recruiters op LinkedIn. Ik zie ook hoe de mogelijkheden van internet alsmaar groter worden. Digitalisering neemt de komende jaren toe. Het is fijn om te weten dat mijn arbeidsperspectief zo goed is. Wel vind ik:

werksfeer is belangrijker dan salaris. Dus ik zou een baan niet meteen afwijzen omdat ik ergens anders meer kan verdienen.”

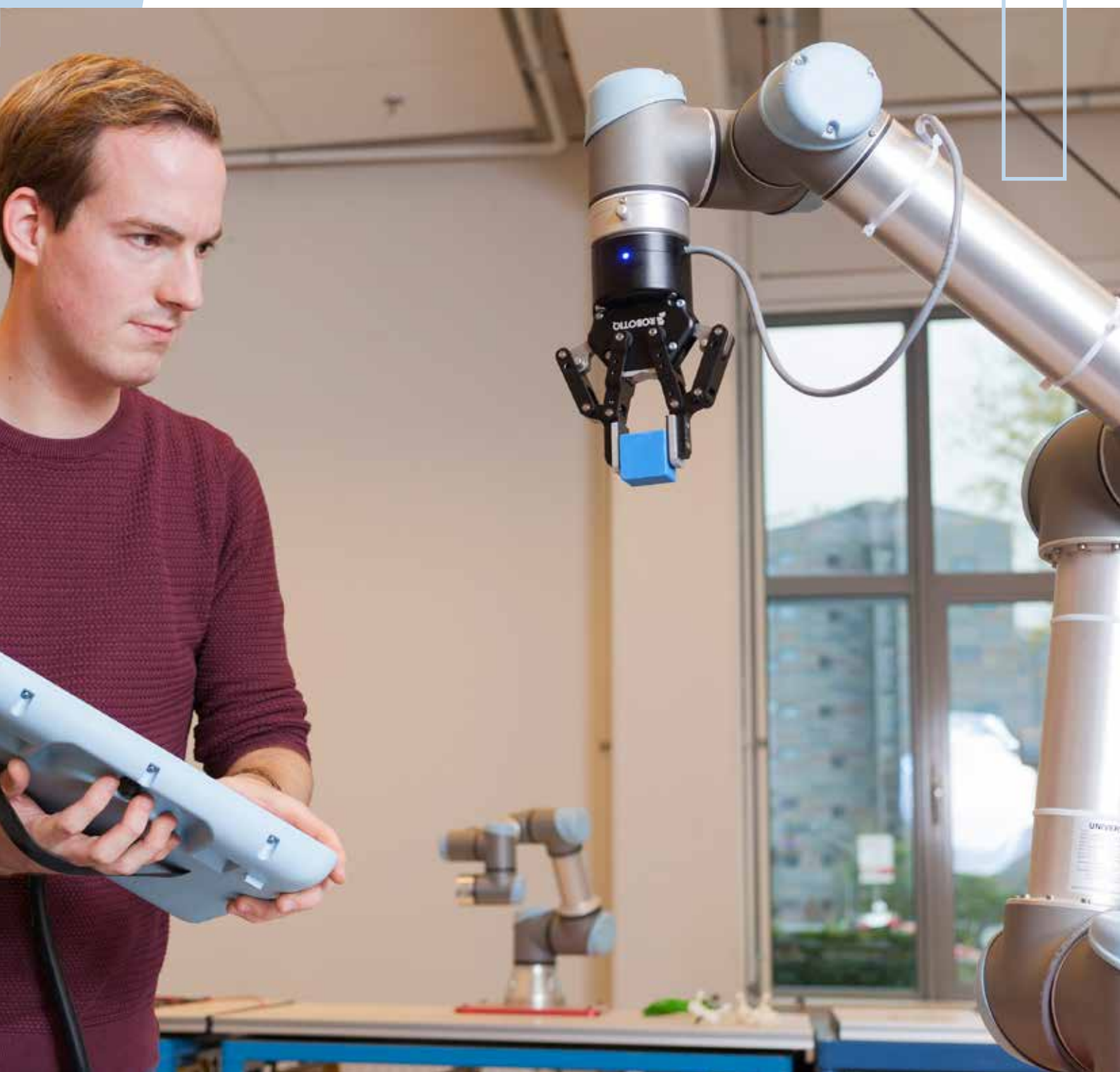
Geef je alles uit of spaar je ook?

“Ik werk zoveel dat ik nauwelijks tijd heb om geld uit te geven. Sparen gaat dus vanzelf. Ik werk sinds mijn vijftiende en spaar ook al sindsdien. En je zult me niet snel betrappen op een

impulsieve uitgave.”

Hoeveel waarde hecht jij aan geld?

“Voor mij is geld belangrijk. Ik ben altijd heel bewust bezig geweest met sparen en m'n inkomsten en uitgaven op een rijtje zetten. Eigenlijk let ik ook nooit op de betaaldatum van stufi, want ik zit nooit krap. Dat is ook het voordeel van mijn bijbaan.”

Naar het buitenland voor stage of studie: ‘Een prijzige, maar prachtige ervaring’

Tekst Suzanne Wolters
Foto's Privébezit

Ben je van plan om voor je stage of een minor naar het buitenland te gaan, begin dan maar vast met sparen. Want dat het veel gaat kosten, staat vast. Maar, zeggen studenten die je voor gingen: “Het is elke euro waard”.

Devin Matthijsse, student Werktuigbouwkunde in Breda, liep vorig studiejaar stage aan de North-western Polytechnical University in Xi'an. “Omdat je nu eenmaal het maximale uit je stage wilt halen, ga je dingen ondernemen en die kosten geld. Ik heb het niet nagerekend, maar die vier maanden stage zullen me tussen de 4.000 en 6.000 euro hebben gekost.”

Het is het verhaal dat alle studenten vertellen. Heb je die (verre) reis eenmaal gemaakt, dan wil je ook iets van het land zien en vooral een leuke tijd hebben. Pabostudent Selena Mooiweer verbleef voor haar stage een paar maanden op Curaçao. Haar verblijf pakte duurder uit dan ze vooraf had bedacht. “Dat kwam denk ik doordat we alles eruit wilden halen wat erin zat.” En dat betekende zoveel mogelijk doen, zien en meemaken. Aan uitstapjes en feestjes is dan ook het meeste geld opgegaan. Naast een vliegticket van rond de 1.000 euro en de huur van woonruimte. “Maar die kosten zijn vooraf al redelijk duidelijk”, zegt Selena. “Hoeveel je kwijt bent aan uitjes en boodschappen is lastiger in te schatten. Al met al was het een prijzige, maar prachtige ervaring.”

Hoeveel geld je uitgeeft, ligt natuurlijk aan jezelf, maar ook aan de bestemming die je kiest. Wil je zoals Devin en Selena ver weg, dan ben je al een groot deel van je budget kwijt aan een vliegticket. Dat kostte Devin zo'n 700 euro. Omdat hij werkte aan technische opdrachten op de universiteit zat een reis- of stagevergoeding er niet in. “Je kon je wel opgeven voor bepaalde activiteiten van de universiteit om iets extra's te verdienen.”

Selena

Waar gaan Avansstudenten naartoe?

Dit zijn de vijf populairste landen.

Studie

1. Spanje
2. Finland
3. Engeland
4. Portugal
5. Noorwegen/België

Stage

1. Spanje
2. Duitsland
3. Engeland
4. België
5. Curaçao

Anne

‘Ik wilde een onvergetelijke ervaring. Wat de stage mij zou kosten, maakte me eerlijk gezegd niet veel uit’

Ook Surbhi Deckers, student International Business in Den Bosch, betaalde de 1.000 euro voor de vliegticket uit eigen zak. Ze liep stage bij een bank in de hoofdstad van Madagaskar. Daarvoor had ze een visum nodig, dat in Nederland 50 euro kost. Het verlengen ter plekke was een stuk duurder: 400 euro. “Ik wilde een onvergetelijke ervaring. Wat de stage mij zou kosten, maakte me eerlijk gezegd niet veel uit.”

Voor huisvesting hoefde Surbhi niets te betalen. Toen ze solliciteerde naar een stageplaats regelde ze dat het bedrijf woonruimte voor haar verzorgde en betaalde in plaats van een stagevergoeding. Dat scheelde zo’n 200 euro per maand aan huur. “Voor één persoon was het een prima appartement. Als ik stagevergoeding had gekregen, zou dat maar 50 euro per maand geweest zijn.”

Stagevergoeding in het buitenland lijkt zeldzaam te zijn. Ook Selena kreeg het niet. Om haar tijd op Curaçao te bekostigen, leende ze bij DUO. “Daar ben ik mee begonnen toen ik wist dat mijn stage doorging. Mijn ‘spaarpot’ bestond dus voornamelijk

Devin

uit geleend geld.” Devin had van tevoren geld opzij gezet om zijn stage in China te financieren. „Een spaarpotje van minimaal 5.000 euro heb je toch wel nodig voor zo’n avontuur”, zegt hij. „Maar het is elke euro waard.”

Dankzij voorlichting van zijn opleiding was hij voorbereid op wat hij in het buitenland moest uitgeven. „We kregen een redelijk goede indicatie van hoeveel alles zou gaan kosten, zoals de reis, levensonderhoud en huisvesting. China is een relatief goedkoop land om te wonen en te leven.” Tijdens zijn stage zat de Werktuigbouwkunde-student intern bij de universiteit, wat hem slechts 600 euro kostte voor vier maanden. Ook het eten was erg goedkoop. „Voor 2 tot 4 euro heb je een complete maaltijd. Maar uitgaan en uitstapjes zijn naar verhouding duur, dat kost ongeveer hetzelfde als in Nederland. Ook voor een biertje betaal je tussen de 2 en 4 euro.” Voorafgaand aan haar stage spaarde International Business-student Surbhi niet meer dan anders en dat was ook niet echt nodig.

‘Het is zeker de moeite waard om een Erasmus-beurs aan te vragen’

Het leven op Madagaskar is heel goedkoop, alleen in de hoofdstad liggen de prijzen veel hoger dan daarbuiten. Omgerekend kost een lunch buiten de stad zo’n 5 cent en in de stad maximaal 2,50 euro. Van tevoren sparen, bijvoorbeeld door te lenen bij DUO zoals Selena deed, is dus aan te raden. Ook behoud je als student je studiefinanciering tijdens

Selena

een stage of minor in het buitenland, als die deel uitmaakt van je opleiding in Nederland. En omdat je je ov-kaart tijdelijk niet gebruikt, kun je van DUO een vergoeding krijgen van bijna 100 euro per maand. Dat kun je al optellen bij je inkomsten.

Daarnaast zijn er verschillende beurzen die je kunt aanvragen als je naar het buitenland gaat. Een beurs als Erasmus+ kun je alleen aanvragen als je binnen Europa stage gaat lopen. Het is een tegemoetkoming in de reiskosten en een vergoeding voor de extra verblijfkosten. Anne Swank, afgestudeerd bij Finance & Control in Breda, volgde een minor in Madrid en ontving een Erasmusbeurs. „Ik vond het veel geregeld - vooraf, tijdens en na -, maar je krijgt er wel veel geld voor terug. Het is zeker de moeite waard om die aan te vragen.”

Doordat de universiteit waar Anne de minor volgde een partnerinstelling van Avans is, hoefde ze daar geen collegegeld of inschrijfgeld te betalen. Ook hoefde ze geen studieboeken aan te schaffen, alle lesstof en informatie stond in PowerPoints en andere documenten die ze van de universiteit kreeg. Het leven in Madrid kostte Anne niet veel meer dan in Nederland. „Huisvesting was in mijn geval wel duur, 600 euro per maand voor een kamer van 16m². Eten, drinken, uitgaan en uitstapjes vielen qua kosten wel mee. Ik gaf niet veel meer uit dan ik in Nederland zou doen.”

Devin

Surbhi

Anne

Waar leef je het goedkoopst?

Natuurlijk moet je als je naar het buitenland gaat rekening houden met kosten voor een vliegticket, visum en eventueel collegegeld. Ook zul je huur moeten betalen en wil je vast nog wat van het land zien. Wat dat laatste betreft kun je het zo duur maken als je zelf wilt. Maar wat kost het om een paar maanden in een andere stad te leven?

Ga je vaak op stap, dan ben je het goedkoopst uit in Porto. Daar betaal je voor een halve liter binnenlands bier 1,80 euro. In Brussel kost je dat 4 euro en in Oslo betaal je de hoofdprijs: 8,50 euro. Daar is het leven sowieso duur: in de supermarkt kost een brood 2,91 euro en bij McDonald's betaal je voor een menu 11 euro. Ook andere Scandinavische landen zijn duur: in Helsinki kost datzelfde menu 8 euro, net als in Brussel en München.

En denk je nu: Duitsland, daar is het bier vast goedkoop; dat valt vies tegen. Een halve liter kost 3,80 euro. Dan ben je in Madrid goedkoper uit met 3 euro. Ook voor koffieliefhebbers loont het de moeite om van tevoren wat prijzen te vergelijken. In Porto betaal je slechts 1,57 euro voor een cappuccino en in Madrid iets meer: 1,77 euro. Ook koffie is het duurst in Oslo: 4,07 euro voor een cappuccino. In Bristol, Brussel en München zijn de prijzen vergelijkbaar met die in Nederland: rond de 3 euro voor een bakje.

Bron: Numbeo.com

Dure hobby's?

Ben je verslaafd aan je hobby, dan ben je bereid er vele euro's aan te spenderen. Zo voegt Juliette steeds items toe aan haar LARP-kostuum en schaft Brian bijna elke maand nieuwe Warhammer-figuren aan.

Tekst Kees Gort

Juliette Folkers, vierdejaarsstudent Accountancy in Den Bosch, larpt bij Vortex Adventures in Nijmegen. "Ik heb al veel te veel geld uitgegeven aan mijn kostuum."

Iedere herfst en lente reist Juliette af naar Nijmegen om te larpen. Larp staat voor Live Action Role-Playing. De student beschrijft het zelf als improvisatietoneel in een middeleeuwse fantasy-setting met elven, orcs en magie. "Je speelt een zelfbedacht karakter en reageert ter plekke op wat er om je heen gebeurt." Daar gaat ze helemaal in op. "Je bent een weekend lang bezig met je LARP-vrienden en niet met de buitenwereld. Wanneer ik larp, ontsnap ik aan het drukke Avans-leven. Dat vind ik heerlijk."

Aan die ontsnapping hangt wel een prijskaartje. Ieder weekend kost Juliette ruim honderd euro. Het meeste geld gaat namelijk in het kostuum zitten. "Je wilt er iedere keer beter uitzien dan bij het vorige evenement. Daarom voeg ik telkens nieuwe dingen toe. Dat gaat steeds verder." Alles bij elkaar kost het kostuum van Juliette ongeveer 260 euro. Dat valt, naar eigen zeggen, wel mee. "Ik larp nog maar vijf jaar. Er lopen mensen rond die al langer larpen dan ik leef. In die tijd hebben zij een kostbaar kostuum opgebouwd."

Vele meters stof

Met haar LARP-vrienden wisselt Juliette tips uit om de prijs te drukken. "We vertellen elkaar hoe je zelf dingen maakt en waar je goedkoop materialen kunt vinden." Zo leerde de student leer bewerken en maakte ze een eigen armband. Daarnaast ging ze al een paar keer naar Utrecht voor de bekende Lapjesmarkt. "Daar verkopen ze alle soorten stof die je kunt bedenken, vaak voor maar een paar euro per meter." Toch is ze al snel veel geld kwijt op de markt. "Voor mijn jurk alleen al heb je vele meters stof nodig, dus dat kleine bedrag wordt dan direct een stuk hoger."

Bij het maken van de kostuums is niet geld, maar creativiteit het belangrijkste. "Je kunt alles zelf verzinnen, niets is te gek." Om die reden vindt ze dat iedereen LARP een keer moet uitproberen. "Het heeft een suf imago, maar dat klopt niet. Alle soorten mensen doen het, niet alleen nerds. Bovendien biedt LARP meer vrijheid dan het dagelijks leven. Bij LARP geldt: hoe unieker, hoe beter. Mensen vinden het hartstikke gaaf als je met een nieuw idee of nieuwe look komt. In het dagelijks leven is dat juist andersom. Als je er anders uitziet, krijg je vragende blikken."

‘Het is een stuk socialer dan gamen achter de computer’

Brian Soetens, eerstejaarsstudent Informatica in Den Bosch, spendeert honderden euro's aan het spel Warhammer 40.000.

Brian begon zes maanden geleden met zijn hobby. Een vriend nam hem mee naar gamewinkel De Dobbelsteen in Tilburg. Iedere donderdagavond komt daar een groep spelers bijeen. Brian vond het meteen een leuk spel. “Het is een stuk socialer dan gamen achter de computer. Ik kom voor de gezelligheid.” Wat de student ook leuk vindt, is het verhaal achter het spel. “Je kunt verschillende ‘facties’ spelen en iedere factie, ofwel leger, heeft een eigen geschiedenis. Bijna iedere week komt er wel een boek uit met nieuwe achtergrondverhalen.” Warhammer 40.000 is een bordspel waarbij spelers een miniatuurleger van robots, ruimtemonsters en andere sciencefictionfiguren aansturen. De figuren hebben verschillende statistieken en vaardigheden, zodat de speler

goed moet nadenken over de samenstelling van zijn leger. In tegenstelling tot andere bordspelen kan de speler de figuren vrijelijk bewegen over een model-landschap. De uitkomst van de strijd wordt met een dobbelsteen bepaald.

Om mee te spelen, moet je een eigen miniatuurleger verzamelen. En dat is prijzig. Voor de basisset betaalde Brian zeventig euro, het boek met de spelregels en statistieken van zijn leger kostte hem dertig euro. Inmiddels gaf de student nog eens honderd euro uit aan extra figuren. Waarom meer besteden als je de basisset al hebt? “Met een groter leger wordt het spel interessanter en duren de potjes langer. Veel spelers gebruiken daarom alleen nog maar grote legers.”

Binnen de perken houden

De Warhammer figuren komen niet in één stuk uit de doos. De speler moet ze eerst in elkaar zetten en verven. Ook de verf wordt duur verkocht: vier euro per potje. Om de kosten binnen de perken te houden, mag Brian van zichzelf maximaal vijftig euro per maand uitgeven. Een vriend die tegelijkertijd met hem begon, is minder zuinig. Die is al meer dan 1200 euro kwijt.

Een potje Warhammer duurt erg lang. Zelfs met zijn relatief kleine leger is Brian meestal meer dan twee uur kwijt aan één potje, al komt dat ook doordat hij nog veel van de spelregels en statistieken van zijn troepen moet opzoeken. “Het is een complex spel, het duurt maanden om die uit je hoofd te leren. Ik heb het nog niet helemaal onder de knie. Maar hoe vaker ik het speel, hoe beter het gaat.”

punt

Volg je **@puntavans**
al op Instagram?
Kijk ook op **punt.avans.nl**

